

פרוטוקול מס' 69

מישיבת ועדת העבודה

יום ד', י"א באב תשל"ד, 7 באוגוסט 1974, שעה 08.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה: ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר

א. לין

מ. כהן

ה. זיידל

ל. דיציאן

מ. גז

ד. לוי

י. יודין

מוזמנים: י. ברק - היועץ המשפטי, משרד העבודה

מר כפלאווי - משרד העבודה

מר חקלאי - "

א. ששון - נציבות שירות המדינה

ח. אשכנזי - משרד האוצר

מזכיר הוועדה: י. שומרון

ר ש מ ה: מזל כהן

סדר היום: 1. מסירת אינפורמציה בענין תגמולים מיוחדים לעולים חדשים בגיל מחקדם; מענקים והלוואות לחיילים משוחררים שכירים; נפגעי פעולות איבה.

2. חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תיקון מס' 10) תשל"ד-1974.

3. חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959 - תקנות בדבר חוזה מיוחד

4. חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח-1968 - תקנות בדבר ביטוח אבטלה.

- 1464 -

(תק"ל כיום 258.74)

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני פותחת את הישיבה.

לי כמה דברים למסור לידיעתכם.

לפני שנתחיל לדון בסדר-היום, יש

בכנסת הקודמת טפלנו בענין חגמולים מיוחדים לעולים חדשים בגיל מתקדם. מאחר ואנחנו עוקבים אחר התפתחות העניינים, רצינו לדעת מה נעשה בנושא הזה. קבלתי תשובה בענין, ואני רוצה לקרוא לכם אותה.

"בהתאם לאינפורמציה שנמסרה בזמנו לגב' ארבלי, אמנם הופעלה תוכנית תג"מ החל מיום 1.3.74. עד היום רוכזו כ-400 פניות לתג"מ, וכבר אושרו כזכאים לתכנית קרוב ל-100 עולים..."

הכוונה היתה לאלה שנכנסים לעבודה ואינם מצליחים לצבור 10 שנות עבודה, ואז הם יוצאים בלי פנסיה, או כאלה, אשר מגיעים מארץ מוצאם בלי פנסיה, ומקום העבודה מתקשה לקבל אותם לעבודה, זאת מעמסה בשבילי ומכריחים אותו להעסיק את העולה עד 10 שנים.

במסגרת הדיונים שלנו, אחד הדברים שהצבענו עליהם היה שצריכה לקום קרן משותפת למשרד האוצר, משרד הקליטה והקרנות, והם צריכים לקבל על עצמם את האחריות והדאגה לעולה בכדי לאפשר לאותו אדם פנסיה מינימלית, לפחות של 10 שנים. אח"כ הוסדר ונחתם הסכם.

אני ממשיכה לקרוא את המכתב: "ביצוע התוכנית מוטל על "מבטחים" באמצעות הנהלת תג"מ בה מיוצגים כל הצדדים השותפים לתוכנית (משרד האוצר, הקליטה, הסוכנות היהודית, ההסתדרות הציונית, הסתדרות העובדים הכללית ומבטחים).

בינתיים ממשיכים לפרסם את התוכנית

ומתקבלות בקשות רבות.

איש עדיין אינו נהנה מהתוכנית מאחר ועל פיה חייב המבוטח בתג"מ למלא לפחות שנה אכשרה אחת, ולכן המבוטחים הראשונים יוכלו להנות מהתוכנית החל מ-1.4.75.

את הפונים אליך יש להפנות לסניף

מבטחים במקום מגורי הפונה."

מה ידוע לך על התקדמות בענין פנסיה ממלכתית?

א. לין:

זאת סוגיה בפני עצמה. לא ידוע לי שום דבר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הנושא לא קשור, אבל הוא יבלע. אני מניח שמדינת ישראל היא מדינה אשר

א. לין:

קולטת עולים.

אם יצטרכו לטפל בנושא הזה, יכול להיות שיתנו את הדעה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

דבר שני - בקשר למענקים והלוואות לחיילים משוחררים שכירים. סיימנו את הדיון בשבוע שעבר, ובכל-זאת עלה שיקול של פניות חיילים אשר אין להם רציפות של 180 יום. באתי בדברים עם איש משרד העבודה וסכמנו, כל אותם אנשים שפונים אלינו ויענו על קריטריונים שלגביהם נותנים הלוואות במסגרת של משרד העבודה, יוכלו לפנות למטרת קבלת ההלוואה אשר הסכום שלה יהיה עד אלפיים לירות ובחנאים נוחים.

קבלנו למעלה מ-70 מכתבים, ועדיין ממשיכים לזרום מכתבים. סכמנו שעושים רשימה ומעבירים את הרשימה לכתובות המספלות בנושא הזה, ואני מקווה, במידה וירצו לקבל הלוואה זאת, גם להם ינתן משהו.

בענין נפגעי פעולות איבה - קיימנו דיון בנושא. הוועדה החליטה להמליץ בפני השרים להעביר את הטיפול למשרד הבטחון. שר הבטחון העביר אלי את המכתב שהוא שלח לשר העבודה, ובו כתוב, שהוא יתחיל לבחון את הענין, אבל הוא סיכם עם האנשים שלו להתחיל להכין את ההעברה למעשה, וזה מחייב הכנה ארגונית, חקיקתית, והוא מסיים שההעברה תבוצע עד 1.8.75, ואם כל העניינים יגמרו לפני כן, אז ההעברה תהיה עוד לפני התאריך הנאמר לעיל.

כתבתי מכתב תשובה לגב' חנה מרוז, במידה והצעת החוק בענין זה תובא לוועדת העבודה. ניתן לה את העדיפות בכדי שלא יהיו שהיו, ונקווה שזה יתבצע.

בעבור חדש-חדשיים נכתב מכתב לשר העבודה כדי לברר האם הם התחילו להכין את התיקונים הדרושים כדי לבצע את הענין הזה.

אני מבין, שהנושא אשר הצעתי לדון בו "גיל הפרישה" - כבר יהיה אחרי הפגרה.

ה. זיידל:

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: נכון. פנינו לוועדת הכנסת בכדי לאפשר לנו לקיים ישיבות בזמן הפגרה. בסעיף 73 לתקנון הכנסת נאמר: (א) ועדת הכנסת רשאית להטיל על ועדה מועדות הכנסת להמשיך בעבודתה בימי הפגרה. (ב) בתקופת הפגרה יזמן יושב-ראש הכנסת ועדה מועדות הכנסת לפי דרישת הממשלה או לפי דרישת שלישי מחברי אותה הוועדה.

אתמול סוכם בוועדת הכנסת לא לקיים ישיבות כרגיל ולהמנע עד כמה שאפשר מלקיים ישיבות, חוץ ממקרים שלא ניתן לדחות אותם.

נעבור לסדר היום שלנו.

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תיקון מס' 10) תשל"ד-1974

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: ביום שישי לא סכמנו את הדיון בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה, בטענה של שיבוש בשני סעיפים של החוק, ואז צריך להשתמש במונח "נותן עבודה". אני לא מתנגדת להשתמש בביטוי "נותן עבודה" במקום "מעביד".

י. ברק: שוחחתי על כך עם מר שלי, והוא מאד עומד על כך שנשתמש בביטוי "מעביד", היות וזה ביטוי שהתקבל, ומדוע הרתיעה מן הביטוי "מעביד".

ל. דיציאן: בסעיף 33ב' כתוב "נותן עבודה" ובסעיף 33א' אנחנו נכתוב "מעביד" - איפה כאן

ההגיון!?

י. ברק: ההתנגדות של מר שלי היא בעיקר נגד הביטוי "מעסיק". "מעסיק" זה ביטוי יותר מדי רחב. זה לא רק בא לבטא יחסי עובד ומעביד, אלא אני יכול להעסיק רופא-שיניים, עו"ד, נהג. זה ביטוי יותר מדי רחב בשביל לבטא יחסי עבודה.

אני מסכים לזה.

ל. דיציאן:

י. ברק:

בשנת 1950 עדיין לא נכנס לשימוש הביטוי "מעביד", אלא השתמשו בביטוי "נותן עבודה". עברנו משימוש בביטוי "נותן עבודה" לפי בקשת הכנסת, מהנימוק שהביטוי "נותן עבודה" מסורבל, ואילו הביטוי "מעביד" קצר ונוח לשימוש בנטיות.

היות ובחוק יש שימוש במלה, בלי שזה משמש תקדים, אני מניח שלא תהיה התנגדות לזה. אם לא, אני שומר זכות הסתייגות לממשלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כאשר יגיע מר שלי, נחזור לענין הזה. אם הוא ישכנע את חה"כ דיציאן -

מה טוב.

אני לא רואה התנגדות להשתמש בחוק הזה בביטוי "נותן עבודה".

י. ברק:

השפה העברית היא שפה יפה. נהוג לומר הוא ואני. אנחנו משרשים בשפה שלנו

מ. כהן:

מושגים לועזיים. עבודה זה מושג יפה. מזה נגזר הרבה דברים, גם מעביד. אם ניקח את הביטוי "נותן עבודה" ונטה אותו, נאמר: "נותן עבודה שלי" "נותן עבודה שלך" וכו'. הלא השפה העברית מצמצמת ולא מרחיבה. אם נגזר הביטוי "מעביד" מן המלה "עבודה" - מה הפסול בכך? יש אסוציאציה, כאילו, לא נכונה.

באנגלית "עבד" ו"עבודה" אלה שתי מלים שונות. אצלנו, אין מושג של עבדות. "עבד" זה אדם שעובד. שפת החוק צריכה להיות מדויקת ומצומצמת, ולא צריך להרחיב אותה. המושג "עבד עברי" יש לו הרבה פירושים בהלכה, ויש לזה פירושים לטובה. המושג של עבדות אצל עמים אחרים, הוא לא אותו מושג כמו אצלנו.

כל שפה, יש לה כללים שלה. אנחנו לא יכולים ללכת לפי כללים של שפות לועזיות.

ל. דיציאן:

מנסיון די ארוך של 35 שנה במקצוע, אני לא מתפלא אם כל חידושי השפה גרמו, יגרמו וגורמים לטעויות, לשיבושים ולעוותי דין בלי גבול, ובכל הכבוד, אני מאשים את מר שלי בענין הזה. אני כבר אמרתי את זאת לא פעם אחת.

אני מוחה נגד זה.

י. ברק:

ל. דיציאן:

אני מאשים אותו בלהיטות יחר למצוא ביטויים, שהם לא מקובלים, לא בבית-משפט, לא בשפה רגילה של משפטנים, עו"ד והקהל הרחב, ובוודאי, לא יחקן, שבאותו חוק ישתמשו פעם אחת בביטוי "נותן עבודה" ובפעם שניה בביטוי "מעביד". איזה דברים יכולים לקרות כאן.

אזמול היה דיון די ארוך בוועדת פירושים על שאלה משפטית חשובה לגבי ההנמקות הניתנות מעל במת הכנסת, ואנחנו יודעים איזה ערך יש להנמקה כלשהי בבית-המשפט, אפילו לא כמו פיסת הנייר. לא מתחשבים בהן. יש פסיקה קבועה, ובית-המשפט לא מתחשב בהנמקות, אלא רק במלה כתובה. אז יהיה סעיף 3א' אשר יהיה כתוב בו "מעביד" וסעיף 3ב' יהיה כתוב "נותן עבודה" ובסעיף אחר, שוב ביטוי אחר.

זה יפה מאד שמשתמשים, לא תמיד, באותו ביטוי. זה יפה אולי במכתב, או בספר. אבל, לא בחוק. לכן, אני עומד על זה, שאנחנו ממשיכים כאן, באופן מיוחד בחוק זה בביטוי "נוחן עבודה".

א. לין: אני מצטרף לדעתו של חה"כ דיציאן.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: אני מציעה שנחכה למר שלי, ונראה מה יש לו להגיד בענין הזה.

בינתיים הביטוי "מעסיק" ירד מן הפרק.

מ. כהן: בחוק כבר כתוב "נוחן עבודה", למה לסטות.

י. ברק: זו הסיבה שאמרתי, מבלי ליצור תקדים למקרים אחרים, ורק משום שמדובר בחוק כזה, והיות ובאמת יש שוני בין המושג "מעסיק" ו"נוחן עבודה" - היות וזה ענין לשוני, ואני לא מומחה - אני שומר זכות הסתייגות במקרה שתהיה התנגדות מצידו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נחכה למר שלי עד שיגיע.

היחה הערה לגבי השנים בסעיף קטן א'. כתוב כאן: "ולהעסיק עובד שעבד אצלו בתכוף לפני הגיעו לגיל הפרישה מהעבודה והוא כשיר לעבודה, כפי שייקבע בתקנות כאמור, במשך תקופה שלא חעלה על 5 שנים מיום הגיעו לגיל הפרישה".

כשאומרים "לא יעלה על 5 שנים" ז"א קובעים 5 שנים. אני רוצה להציע במקום 5 שנים לכתוב 3 שנים. כי, בכל זאת, לאור כל מה ששמענו, גם מנציגי לשכת התאום של הארגונים הכלכליים וגורמים אחרים, נגלה גמישות מסויימת לגבי נקודה זאת.

אני רוצה לשמוע ממר ברק לגבי סייגים, האם זה יבוא לידי ביטוי במסגרת תקנות, או שלא יהיו סייגים, אלא מה שייקבע לגבי כשירות בעבודה. נקח לדוגמה מורה. האם באמת עד גיל 68, 70 הוא יכול לעסוק בהוראה? זה לא ניתן במצב כזה. אפשר לקחת מקצועות אחרים, כמו גננת אם שכולה, או מורה אם שכולה.

אני בדעה, שנטיל חובה על הכל, לגבי סייגים נקבע בתקנות.

י. ברק: בקשר לתנאים וסייגים - לפי הנוסח אפשר גם לקבוע תנאים. כחוב: "הכל כפי שייקבע בתקנות". אין מניעה מצדי להוסיף "ובתנאים שייקבעו"

עוד נקודה - בישיבה הקודמת היתה הסתייגות לחה"כ דיציאן בקשר למלה "כפי". אפשר לכתוב: "והוא כשיר לעבודה, בהתאם לכללים שייקבעו בתקנות".

עם שני חיקונים אלה, אין כל ספק שאפשר לקבוע תנאים.

באשר לענין 5 שנים או 3 שנים - זאת הצעה של חה"כ בן-מאיר. הנוסח אומר: במשך תקופה שלא חעלה על חמש שנים". אפשר בתקנות לקבוע גם 3 שנים. הנוסח לא מונע לקבוע 3 שנים בתקנות.

ל. דיציאן: יש לי הרהור בקול רם, האם לא רצוי לא לכתוב מספר שנים ולהשאיר פתח

לתקנות.

י. ברק:

גם זה אפשרי.

ל. דיציאן:

אנחנו רק נאמר, שיאריכו את העבודה מעל גיל הפרישה.

ה. זיידל:

אני רוצה לשכנע את חה"כ דיציאן שיסיר את הצעתו, כי זה רק יכניס בלבול. זה לא טוב גם אם נכתוב 3 שנים. בתקשי"ר, עד כה, יש זכות לנציב שירות המדינה להאריך את עבודתו של אדם בעוד חמש שנים, עד גיל 70, ולכן אין יסוד, שבחיקון שלנו נכתוב עד 3 שנים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

איפה כתוב, שאפשר להאריך ב-5 שנים?

א. שרון:

בהפסקות עד חמש שנים.

ה. זיידל:

התקרה היא חמש שנים ועד גיל 70. אני מציע לא להקטין את התקרה.

י. בן-מאיר:

אני מודה ליועץ-המשפטי של משרד העבודה, שהכין את הצעת החוק ברוח זאת. זה מה שהתכוונתי. זאת צורה הרבה יותר קולעת מהנוסח הלא משפטי שלי. אני תומך בנוסח הזה.

אני גם מצטרף לדעתו של חה"כ זיידל, ולהשוות את זה למצב הקיים בשירות המדינה. יש פה כבר הגבלת תקופה שלא תעלה על חמש שנים. אני מציע שנקבל את הצעת משרד העבודה בענין זה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני העליתי את הבעיה הזאת, מכיוון שאם לוקחים למשל פקידות בשירות המדינה - המאמץ הגופני לא רב. אבל, במקרה זה אנחנו באים לחייב את כלל המעבידים במדינה, ואת מקומות העבודה אשר שם העבודה היא פיזית. מקום ציבורי יכול להרשות זאת לעצמו. אבל מקום עבודה פרטי, לא יכול לעשות את זה.

י. בן-מאיר:

זאת הכוונה, שהחוק חל במסגרת של חוק המאפשר חקנות. אין ספק, שלגבי עובדי קרית הפלדה, יצטרכו ללכת בצורה שונה. יחד עם זאת, אני רוצה לאפשר את זאת לשירות הציבורי, או לחברות ביטוח.

לכן, הדרך הכי טוב היא כמו שכחוב כאן: "כפי שייקבע בתקנות כאמור, במשך תקופה שלא תעלה על 5 שנים מיום הגיעו לגיל הפרישה..." קובעים תקרה. לא קובעים מינימום. יכול להיות, שלגבי סקטור יצרני יותר, נקבע שנתיים. אנחנו מאפשרים, באותם מקומות פקידותיים, להגיע למכסה הזאת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

נשאר את זה לאחר קריאה ראשונה, ונראה מה נקבע בתקנות.

סעיפים ב' וג' אשרנו.

סעיף ד', לגבי הורה חורג, היתה הערה

של חה"כ דיציאן.

ל. דיציאן:

אני רוצה להסתמך על סעיף ג' של אוחו חוק. אנחנו מדברים גם על מקרים רטרואקטיביים. ממלחמת השחרור קרו הרבה מאד מקרים, שאם או אב של הנספה נפרדו אחד מהשני. אחד מת, בא השני והחתן עוד-פעם. הוא בהגדרה נופל לאותה הקטגוריה שיש לו זכות. האב, לפעמים אפילו לא ידע את הנספה, לא הכיר אותו. אין לו קשר, לפעמים הזניח אותו בילדותו. אני חושב, שזה יותר מדי רחב.

אני חושב, שצריך כאן לפרט יותר, או להוציא את הענין הזה של הורה חורג.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: האם אתה לא סבור, ע"י זה שתוציא הורה חורג, אתה תקפח אותם הורים

חורגים שגדלו את הילדים?

ל. דיציאן:

אני ער לעובדה הזאת. כאן, עוררו את זה. אולי נגדיר את זה בצורה די ברורה, ובאמת לתת לאלה שהם דאגו, או היו תלויים בחיי הנספה, שהם יהנו. אבל, לא כל דכפין.

י. ברק:

ראשית כל, אני רוצה להפנות את תשומת לבכם למה שכתוב בסעיף קטן ג'. זה לא חל במקרה שלנו.

ל. דיציאן:

אני יודע. אני מציין, שבתוך זה נתנו הגדרות מי יכול להנות.

י. ברק:

גם כאן לא כתוב, שנעשה הורה חורג לפני הפטירה. המחוקק לא העלה על דעתו אפשרות כזאת. לפי דעתי, הביטוי הורה, יכול להיות רק אם הוא היה הורה, שהיה לו ילד. לא יכול להיות הורה באופן פיקטיבי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אם היא נישאת אחרי שנפטר, הוא כבר לא הורה שלו.

י. ברק:

בהרבה חוקים משתמשים בביטוי הזה הורה חורג. אף פעם לא אמרנו את זה, ולא עלתה בעיה. בחוק הזה, הבעיה אינה קיימת. אני לא מציע להכנס לפרובלמטיקה, שבמציאות איש לא העלה אותה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הורה חורג, הוא רק מי שהיה הורה לפני שקרה האסון. אם היא נישאה לאחר מכן, הוא לא הורה של אותו ילד.

י. בן-מאיר:

אני, לכאורה לא שמתי לב לנקודה הזאת, ונראה לי הענין שזה יהיה יחד עם זאת, אני רואה את ההערה של חה"כ דיציאן להרחיב יותר מדי, בבחינת כל המוסיף גורע. נדמה לי, שהכוונה היא במקרים של הורה חורג של ילד מקטנות, אשר בהלק מן המקרים נהפך למאמץ, האם זה לא נכון?

י. ברק:

יש גם מקרים כאלה.

ל. דיציאן:

על זה אין ויכוח. אם אמרתי את זה, אני פשוט מאד ניסיתי לחשוב עד תומו. נניח, הורים של ילד מחגרשיני כאשר הילד היה בן שנה או שנתיים. האמא מקבלת את הילד, והיא מגדלת אותו ומתחנת שנית. האב החורג, דואג ומגדל את הילד, והוא כואב את הכאב בזמן שקורה האסון - בוודאי שאני לא רוצה להוציא אותו. אבל, יכול להיות מקרה, שהאב החורג מתחנך שנית עם אשה, שהיא אמא חורגת לכל דבר לפי ההגדרה של החוק. ההגדרה הטבעית אינה זאת, שזה מוכרח להיות אב ואם שהוא גדל אצלם.

נניח, אבא, שהוא לכל הדעות אבא טבעי - אם הוא גידל או לא, על זה אין חילוקי דעות - הוא מתחנך שנית. אשתו של האבא, היא אמא חורגת, אפילו אם היא לא מגדלת את הילד.

לא.

י. ברק:

י. בן-מאיר:

אלה מקרים מעטים, לא כדאי להסתכר.

ל. דיציאן:

אני אוהב לחשוב במקרים אלה עד הסוף.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אלה מקרים חריגים מאד. אני מציעה שנשאיר את זה.

האם היו עוד הערות? אין הערות.

אם כן, סיימנו את חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תיקון מס' 10) תשל"ד-1974.

נשאר לנו הענין, שחה"כ דיציאן מציע

לכתוב "נותן עבודה", והוא מנמק את הטעון שלא בכך, מאחר ובהוק נזכר הביטוי "נותן עבודה" לא נראה כנכון להכניס שני מונחים בחוק,

נחכה למר שלי, נשמע אותן. היה

והשתכנעתם - מה טוב. אם לא השתכנעתם, נשאיר את המונח "נותן עבודה".

אנחנו עוברים לנושא הבא.

חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959
תקנות בדבר חוזה מיוחדהיו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

קבלתי מכתב משר האוצר, אשר כתוב בו לאמור: "הנדון: עובדי מזרח ירושלים העובדים בשירות המדינה. תשי"ט-1959 (להלן: חוק המינויים), קובע כי לא יתמנה אדם עובד המדינה אם איננו אזרח ישראלי.

סעיף 40 לחוק המינויים מסמין את

נציב שירות המדינה להעסיק עובד לפי חוזה מיוחד במקרים שנקבעו בתקנות ובהתייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת, והוראות חוק המינויים לא יחולו על אדם המועסק לפי חוזה מיוחד אלא במידה שנקבע כך בחוזה.

שר האוצר, בהתייעצות עם ועדת העבודה

של הכנסת, התקין את תקנות שירות המדינה (מינויים) (חוזה מיוחד), תש"ך-1960, ובתקנה 1(5) נקבע כי הוראות סעיף 40 לחוק המינויים יחולו על אדם שאינו אזרח ישראלי, אם נתמלאו לגביו הוראות החוק, למעט הוראות הסעיפים 16 ו-34 לחוק המינויים. סעיף 34 קובע כי על עובד מדינה לתת הצהרת אמונים לפני קבלת כתב המינוי. בהחאם לתקנה 2 לתקנות ניתן להעסיק אדם כאמור לפי חוזה מיוחד למשך תקופה שלא תעלה על 7 שנים מיום העסקתו.

במזרח ירושלים מועסקים עובדי מדינה

תושבי אותו שטח, על פי חוזים מיוחדים, מאחר והם אינם בעלי אזרחות ישראלית. ביחס לחלק מאותם עובדים תפוג תקופה זו בימים אלה ומוצע על כן לתקן את התקנות על ידי מתן אפשרות להעסקת עובדים כאמור לתקופה שלא תעלה על עשר שנים מיום העסקתו.

סעיף 29 (א) לחוק המינויים קובע כי

לא יתמנה אדם עובד המדינה אלא לאחר שרופא ממשלתי או ועדה רפואית קבעו שהוא כשר מבחינה רפואית לשרת במשרה הנדונה.

סעיף 4 לחוק המינויים קובע כי הממשלה

רשאית, לאחר התייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת לקבוע שירותים, מפעלים או יחידות של עובדיהם או על סוגי עובדיהם לא יחולו הוראות חוק המינויים או מקצתן.

מספר מצומצם של עובדים חושבי מזרח ירושלים, העובדים בשירות המדינה כאמור לעיל, מועסקים בבית החולים הממשלתי בעיר העתיקה וסירבו לעבור בדיקות רפואיות בטענה שכבר עברו בדיקות כאשר החקבלו לעבודה בממשלת ירדן. מוצע על כן לפטור עובדים אלה מחובת הבדיקה הרפואית, על ידי קביעת הממשלה לפי סעיף 4 לחוק המינויים.

רצ"ב נוסח מוצע של החקנות ושל החלטת

הממשלה."

דברי הסבר נוספים ימסרו לנו נציגי

נציבות שירות המדינה.

א. שו"ן:

חוק המינויים קובע תנאים שונים לקבלתו של עובד לשירות המדינה.

בין היחר הוא קובע: 1. על העובד להיות אזרח ישראלי; 2. עליו לתת הצהרת אמונים למדינת-ישראל.

עם החלת חוק המדינה על מזרח ירושלים, נקלטו, בהתאם למקובל, מספר ניכר של עובדים, שעבדו בממשלת ירדן. מכיוון שאי-אפשר לכפות עליהם לקבל אזרחות ישראלית, סוכם שהם יעבדו ע"פ חוזה מיוחד. נקבע אז, שהממשלה בהתייעצות עם ועדת העבודה, יחרגו מהוראות החוק, ותקופת החריגה תהיה לשנה אחת, עם אפשרות הארכה של שנתיים בכל פעם, ולא יותר משש שנים.

השנים הלפו, ועכשו אנחנו עומדים בפני החובה להאריך את השירות. בקשתנו היא לאפשר להאריך את השירות לעוד שנתיים בעוד שנתיים.

דבר שני - בעיה של בדיקות רפואיות.

מספר מצומצם של עובדים, אשר עובדים כבי"ח של העיר העתיקה, נבדקו בזמנו ע"י ממשלת ירדן כדת וכדין ונמצאו ראויים לעבוד. הם אומרים, אנחנו לא חייבים לעבודה בדיקה רפואית נוספת.

בהתאם לסעיף 4 לחוק, רשאית הממשלה, בהתייעצות עם ועדת העבודה, לפטור אותם מחובת הבדיקה.

לכן, באנו בשתי הצעות חיקוניים: הצעה אחת, המחקנת ענין החוזים, ומאפשרת הארכת לעוד ארבע שנים; והצעה שניה, לפטור אותם מבדיקה רפואית.

ל. דיציאן:

לפני שנכנסים לדיון, אני מבקש לדחות את הדיון, לשם התייעצות סיעתית. כי, זה ענין פוליטי ממדרגה ראשונה, בעיקר החלק השני. אמנם, אני יודע, שלוועדת העבודה אין סמכות למנוע, אפילו אם היא רוצה, אבל ועדת העבודה, בכל אותם מקרים, צריכה להביע את דעתה.

אנחנו לא ידענו מזה לפני כן. אני לא רוצה להביע דעה לפני שאני מקיים התייעצות סיעתית.

הודענו על סדר-היום מזמן. החומר מונח. יכולת להתעניין במה מדובר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני רואה את החומר בפעם הראשונה. הסעיף הזה הוכנס ברגע האחרון.

ה. זיידל:

אני מציעה לקיים דיון היום, ואת ההצבעה נדחה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

א. לין:

אני, בכל זאת, רוצה להפנות את חשומת-לבה של היו"ר לנוהגים המקובלים בכנסת בעבודת הוועדות, שאם סיעה מבקשת התייעצות סיעתית בענין שמועלה לדיון, אפילו אם ההנחה היא שעיינו בחומר, בעיקר לפני שהתחיל הדיון - לא מתחילים בדיון. אם התחיל הדיון, והסיעה בקשה התייעצות נוספת מאפשרים זאת. על אחת כמה וכמו: אם לפני הדיון מבקשים התייעצות.

אם הולכים להתייעצות סיעתית, יתכן מאד שנחסוך את הדיון שנקיים עכשו, והוא יקבל תפנית לאחר התייעצות עם הסיעה.

נראה לי, שאסור להכנס לדיון, זמאחר שיש פניה של סיעת הליכוד, צריך לאפשר לנו להתייעץ בנושא הזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אם נלך בדרך הגיונית, אז ההגיון מחייב לקיים דיון. החומר היה מונח לפניכם. יכולתם לעיין בו. אני מקבלת בהחלט, כאשר סיעה מבקשת לא להצביע. אי-אפשר להתווכח אם לקיים דיון או לא, מכיוון שהעמדה אחת הסעיף הזה לסדר-היום. אני יכולה להבין, שהכרעה לא תהיה היום.

ה. זיידל:

הייתי רוצה להפנות את חשומת-לבה של היו"ר ושל חברי הוועדה, שעל השינוי בסדר-היום קבלתי רק אמש בשעה שבע בערב. היום עמד להופיע שר השיכון וברגע האחרון קראתי, שבגלל ששר השיכון מבקש לדחות את הישיבה ליום שבת, הכנסת את השינוי, והנושא הזה שהיה צריך לידון ביום שישי, העברת להיום.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הנושא הזה הועמד לדיון עוד בשבוע שעבר.

ה. זיידל:

אני רוצה לבקש מבחינה פרוצודורלית, שאנחנו נקיים את הדיון ביום שישי זה כמו שנקבע. אני מדבר מבחינה פרוצודורלית ולא מבחינה פוליטית. אני רוצה לקרוא את החומר. מה פתאם בדיקות רפואיות? אני לא מבין את זה. למה אחרי שנים אני צריך לפטור עובדים מסויימים מבדיקה רפואית.

ד. לוי:

יש פניה של שתי סיעות לדחות את הדיון, אז הדרך המקובלת הייתה לא להתנגש ולקבל את הפניה. את רוצה לחייב אותנו להצביע?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני לא מחייבת להצביע היום. על הצבעה אמרתי, שלא נצביע. מי שלא רוצה להביע דעה, שלא יביע. אתה לא יכול לשלול ממני לקיים דיון היום. יהיה המשך לדיון.

מ. גז:

כאשר יהיה המשך לדיון, תביעו את דעתכם.

א. לין:

נצא מתוך הנחה, שהיום נשמע הערות והסברים, אבל יתכן מאד, שאיננו אחרי זה נרצה התייעצות סיעתית ונקיים דיון. הייתי רוצה להיות בטוח, שהדיון לא יהיה ביום שישי במקרה כזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מוכנה ללכת לקראתכם. אבל, תקחו בחשבון שמתחילה הפגרה.

ה. זיידל:

מתי פג תוקף החוזה?

א. ששון:

אנחנו מפגרים קצת בענין הזה, לא מתוך רשלנות. זאת בעיה די קשה למצוא

את המקום המשפטי הנכון.

אני רוצה להעיר הערה לגבי הויכוח.

אני מוכרח לומר, כל מה שאנחנו מבקשים, אין מנוס מלקבל אותם. אי-אפשר לכפות עליהם לחת הצהרת אמונים.

ד. לוי:

אתה יודע את עמדתנו?

א. ששון:

הויכוח היה לפני חמש שנים, ומכיוון

שמר זיידל נגע בבעיה של בדיקות רפואיות -

פה יש בעיה של זכויות עובדים.

א. לין:

לא מדובר על שכס, אלא על ירושלים.

אנחנו מתחילים בדיון, ונמשיך אותו

בישיבה נוספת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני מציע הצעה לסדר, לדחות את הדיון

לישיבה אחרת, ואני מבקש על הצעתי זאת

להצביע. אם יש נושא, גם במליאת הכנסת, המליאה יכולה לדחות את הדיון.

ל. דיציאן:

אין דבר כזה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לא יכול להיות, שכל חברי הוועדה לא

רוצים לדון, ואת תגידי, שכן צריך

ל. דיציאן:

לדון.

זאת סמכותו של היו"ר. ישנם דברים,

שאינם בהחלטת הרוב. יכולה להיות

טענות, אילו הייתי אומרת, היום גומרים את הדיון. אבל, היום אנחנו

רק מתחילים את הדיון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני רוצה שירשמו את הדברים, כי אני

רוצה להביא את זה להכרעת הוועדה

המתאימה. לא יכולה להיות דיקטטורה כזאת מצד היו"ר. יש רוב שמציע

לדחות את הדיון.

ל. דיציאן:

בבקשה, תעביר לאן שאתה רוצה. הנושא

עמד בסדר-היום. אנחנו פותחים בדיון.

לא גומרים לדון בו. לא יכולה להיות שום טענה. לא כל דבר אפשר להכריע

ברוב או במיעוט.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני רוצה לשאול שאלה. אני לא בא

לחנות דעה. האם כוונת התיקון או

התוספת בחוק היא רק לגבי עובדים שמועסקים כבר, או גם לגבי עובדים

שעומדים להיות מועסקים?

י. יודין:ד. לוי:

היתה בקשה של סיעת הליכוד. אני מבקש

להעמיד אותה להצבעה. יו"ר הוועדה

צריכה לומר, אם היא נענית לבקשת הסיעה או לא?

אני לא אוכל להענות לבקשה. זאת

סמכותו של היו"ר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אז אין לנו מה לשבת. ע"י משטר

שכזה לא חתקים ישיבה.

ד. לוי:

סמכותו של היו"ר לקבוע את סדר-היום.

סמכותו לקבוע אם יהיה דיון או לא.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

יש לכם זכות לא לגמור היום את הדיון.

(סיעת הליכוד יוצאת מן החדר).

י. יודין:

יש לי שתי שאלות: האם הכוונה גם לעובדים המחקבלים או העתידיים להתקבל לעבודה, והאם מדובר רק באותה יחידה ממשלתית בעיר העתיקה? אני רוצה שהוועדה תדע, מה היא היקף הבעיה.

שאלה שניה נוגעת לבדיקת רפואיות. בבדיקות רפואיות ישנן שתי אפשרויות: ישנה בדיקה רפואית, שהיא כרוכה בקבלת עובד לעבודה; ויש מספר מקצועות אשר שם נהוגה בדיקה בריאותית כתנאי להמשך העבודה, למשל במסעדות, בבחי-מלון וכו'.

האם הכוונה היא לכלול גם אותם, או רק בדיקה רפואית הקובעת קבלתו של עובד לעבודה?

ה. זיידל:

במכתב של שר האוצר, בפיסקה האחרונה נאמר, כי מספר מצומצם של עובדים המועסקים בבית-החולים הממשלתי בעיר העתיקה מסרבים לעבור בדיקות רפואיות, בטענה שהם כבר עברו בדיקות רפואיות כאשר התקבלו לעבודה בממשלת ירדן, ומוצע, על כן, לפטור את אלה מחובת בדיקה רפואית.

האם הממשלה לקחה בחשבון, כי האן מדובר על בדיקות רפואיות במדינות אויב? בדרך כלל יש אמנה בינלאומית שהיא יכולה לקבוע שאפשר להכיר בתעודת רפואית של מדינה אחרת שאין יחסים אתה. האם הם מכירים בתעודות רפואיות שלנו? זאת שאלה המעוגנת באמנה בינלאומית. מה היא אומרת? אם הם עברו את הבדיקות לפני מלחמת ששת הימים, מאז חלו שינויים במצב הרפואי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

יש לי כמה שאלות.

בכמה עובדים מדובר?

נאמר כאן, שהם מועסקים לפי חוזה -

באיזה סוגי עבודה, ואלו מקצועות?

בקשר לבדיקות רפואיות - מתי הם עברו את הבדיקות? ממשלת ירדן היתה לפני שבע שנים. כל כמה זמן חייבים לעבור את הבדיקות?

בקשר להארכת החוזה - כל כמה זמן נחתם החוזה? האם אתם מחדשים אותו מדי פעם בפעם לגבי אותם עובדים?

מ. גז:

בוועדת השירותים שאלתי את שר הבריאות בקשר לאותם אנשים שבאים לעבודה מהשטחים בבחי מלון, מסעדות וכו', מבחינה הגיינית - האם הם בריאים, האם יש פיקוח עליהם? התשובה שלו היתה חצי מניחה את הדעת. בדרך כלל תובעים את זה. האם כל המעסיקים מכבדים את התביעה, כן או לא - את זה צריך לשאול בכל מקום ומקום.

על העניין הזה אני רוצה לדעת - אנשים שבאים לעבוד בבחי מלון, מסעדות וכו' - איך אנחנו מפקחים עליהם?

י. יודין:

עם החלת החוק הישראלי על תושבי ירושלים העתיקה, נדמה לי, שניחנה הצהרה או התחייבות, אולי עקרונית לא סתמית, אבל היתה הצהרה כללית על שמירת זכויות במינויים רבים. אני רוצה להבין, האם התיקון המוצע, והחוק שנחקבל לפני חמש שנים, האם הוא במסגרת אותה התחייבות שנתלוותה להחלת החוק הישראלי? מבחינה עניינית זה ברור לי, כי זה תנאי פוליטי בל יעבור. אבל, אני רוצה לדעת, האם יש הסתמכות פורמלית?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אמנם, זאת באמת נקודה פוליטית, ולכן אני הולכת להרחיב את השאלה. ירושלים היא אחת ומאוחדת. מה החוק הזה, שהוא מקנה את הזכות שירושלים אחת, כאשר יש שני סוגי אזרחים, עם זכויות שונות? זה לא מובן לי.

א. ששון:

הזכויות שוות. התקנות האלה מתכוונות לפטור כרגע את הבעיה של אלה שנתקבלו בשעתו לעבודה. אלה שמתקבלים היום, אלה יועסקו לשנה, עם הארכה לשנתיים כל פעם. אנחנו נמצאים במצב משפטי קשה לגבי אלה שנתקבלו וגמרו את שבע השנים. לכן, כוונתנו לפטור רק את אלה.

לגבי השאלה של בדיקות רפואיות - אנחנו

מתכוונים לבדיקות כניסה לשירות המדינה. לגבי בדיקות תקופתיות, הם חייבים במסגרת תקנות של אותו שטח לעבור את הבדיקות. לגבי אלה שבאים לעבוד אצלנו במסעדות ובבתי מלון, האם הם עוברים בדיקות? - זה לא חוק שאנחנו מפעילים. לא אנחנו מפקחים על זה.

יש בעיה של עובדים מסויימים בביה-חולים

בעיר העתיקה, שהם עברו את הבדיקות לפני שנים רבות, דהיינו ע"י ממשלת ירדן. הם אומרים, מה אתם רוצים מאתנו. כל פעם שמשתנה השלטון, אנחנו חייבים לעבור בדיקות? ובצדק, האם אפשר לכפות עליהם?

ומה לגבי עובדים חדשים?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אינן כל ספק, שהם חייבים לעבור בדיקות רפואיות.

א. ששון:

זה לא עניין של אמנה בינלאומית. אנחנו מדברים על שמירת זכויות של אדם, באותה מדינה, באותו ענף עבודה. אי-אפשר לתבוע ממנו בדיקה רפואית. זה לא עניין שעשינו ויתור מיוחד לערבים.

האם במשך שבע שנים אלו הם עברו את הבדיקות?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הם לא עברו כל בדיקה. אנחנו מאריכים להם את זה. אנחנו רוצים להכניס את זה

א. ששון:

במסגרת חוקית, שאנחנו פוטרם אותם.

אחרי פטרת אותם לפני שבע שנים?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

במשך שבע שנים הארכנו את התקופה, ולא ניתן היחר עדיין.

א. ששון:

למה שלא יעברו בדיקה רפואית חד-פעמית?

ה. זיידל:

האם אתה יכול לחייב עובדי סוכנות לעבור בדיקות רפואיות?

א. ששון:

אני, בהחלט מבינה את הנימוקים וההסברים. אדם, שעובד עשרים שנה, מה פתאם הוא

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

צריך עכשו לעבור את כל ההליכים. אז הוא היה בריא. עכשו אפשר לגלות אצלו מחלה זאת או אחרת. אם הוא ממשיך את השירות, בשביל מה הוא צריך לעבור את הבדיקה הרפואית. הוא צודק. השאלה היא, האם לפני שבע שנים, הפטור הזה ניתן או לא?

א. ששון:

לא ניתן. רצינו להעמיד אותם לבדיקה רפואית, והם לא הסכימו לעבור את הבדיקות. ניתנה ארכה להעסיק אותם, ואנחנו מבקשים אישור לפטור אותם מזה.

חוזה ניתן לפי החוק, והוא בא לשנה אחת

עם אפשרות להארכה של שנתיים בכל פעם.

בכמה עובדים מדובר? אין לי מספרים.
אני אביא את זה בפעם הבאה. אני חושב, שמדובר בכמה מאות עובדים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נשים נקודה בנושא זה ונמשיך אותו בישיבה אחרת.

אנחנו עוברים לנושא האחרון והוא:

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968

תקנות בדבר ביטוח אבטלה

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: ניתן את רשות הדיבור לנציגי משרד העבודה.

מר כפלאווי: התקנות המוצעות לאשורכם באות להבהיר בעצם את האמור כיום בתקנה 6 (א) ו-(ב), ולאחד את ההוראת בתקנה משנה אחת שנמצאה בעמוד א'.

בסעיף 127.1 (א) לחוק כתוב: "מובטל מהו - רואים אדם כמובטל אם הוא רשום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה לפי תנאים שקבע השר בתקנות." מכת סעיף זה, התקין שר העבודה, באישור ועדת העבודה את תקנה מס' 6, כפי שהיא כיום נמצאת בסוף הנספח של המסמך.

בסעיף א' כתוב: "רואים אדם רשום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה אם נרשם בה כדורש עבודה בהתאם לתקנות שירות התעסוקה.

ב. התייצבות לרישום בלשכת העבודה תהיה בימים ובשעות הנהוגים בלשכה לגבי המדור שבו שובץ המבקש להירשם, בהתאם לתקנות שירות התעסוקה."

לא ברור מהנוסח הזה, אם צריך לשלב. כדי לראות אדם כרשום בלשכת העבודה לפי החוק, צריך לשלב את הרישום, לפי תקנה א', וגם את ההתייצבות.

בנוסח המאוחד מציעים כך: "רואים אדם רשום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה, לענין סעיף 127.1 (א) לחוק, אם נרשם בה כדורש עבודה בהתאם לתקנות שירות התעסוקה והתייצב לרישום כמחוסר עבודה בלשכת העבודה בימים ובשעות שנקבעו ע"י לשכת העבודה למתן סידורי עבודה באותו מדור שבו שובץ ושהודעה עליהם פורסמה על לוח המודעות של אותה לשכת עבודה." הסיפה של התקנה, באה גם להבהיר טכניקה שמחייבת את הלשכה לפרסם את שעות ההתייצבות על לוח המודעות, בכדי שיהיה ברור.

תקנות ב' וג' אלה תקנות טכניות שבאות להתאים את יתר תקנות המשנה לתקנה החדשה.

לסיכום, התיקון הזה בא להבהיר ולאחד בנוסח חדש.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: למה אתם משנים? האם התיקון בא להקל על הלשכה?

י. ברק: בתקנה המקורית כתוב: "רואים אדם רשום בלשכת העבודה כמחוסר עבודה אם נרשם בה כדורש עבודה בהתאם לתקנות שירות התעסוקה."

לפני זה, אני רוצה להקדים - תקנות אלה באות לקבוע מה הוא מובטל, מה נקרא רישום בלשכת העבודה. יש טכניקה מיוחדת, ואת זה התקנות באות להראות. כאשר אמרנו, "נרשם כדורש עבודה" לא שמנו לב, שיש רישום משני סוגים:

אקט ראשון, כשבא אדם חדש, הוא נרשם פעם אחת, מקבל כרטיס עם תמונה, ואז הוא רשום. אבל זה עדיין לא וכל. הוא יכול לעבוד או לא. איש לא יודע אם הוא מובטל או לא.

אחר-כך יש תהליך שני - הוא צריך להתייצב כמחוסר עבודה. על זה יש מועדים קבועים להתייצבות. זה יכול להיות יום או פעם בשבוע, לפי המקצועות.

בתקנה נאמר, אם נרשם בה כדורש עבודה" ולא נאמר, עם התייצבות. הבעיה התעוררה כאשר אדם נרשם, אח"כ אמרו, אתה צריך להתייצב. אז הוא אמר, לא. פה כתוב רק "אם נרשם".

אם רוצים, שהאיש יתייצב התייצבות חקופתית, צריך שזה יהיה כתוב, וזה בדיוק התיקון. התיקון אומר, אם נרשם והתייצב. פה אנחנו מתקנים את הליקוי הזה.

ה. זיידל:
אני חושב, שהתיקון הזה בא להכביד ולא להקל. אתה מכריח את האדם להתייצב יום יום לרישום, ולא רק להירשם. פה ישנה בעיה הרבה יותר יסודית. לאחר מלחמת יום-הכיפורים, התעוררה שאלה אחרת, שעובדים גוייסו יחד עם המעבידים, במקומות עבודה שונים, והיה דיון, אם העובדים האלה יכולים לקבל ביטוח אבטלה, למרות שבחוק נאמר, שחייבים להירשם, והם לא היו מסוגלים להירשם, כי הם היו מגוייסים. היה מו"מ עם שר העבודה בעניין.

לכן, אם כבר באים להכניס תיקונים, צריך להכניס תיקון, שיקח בחשבון מקרים יוצאים מן הכלל, ואשר בהם רשאי שר העבודה לפטור את האדם מחובת רישום. כי, כאשר חוקן את החוק הזה, לא לקחו בחשבון את פעולות המלחמה.

מר חקלאי:
כל מה שמונח בפניכם, בא לתת גושפנקא ברורה יותר למצב דברים קיים. אנחנו השתמשנו במושגים שלקוחים מתקנות שירות התעסוקה והיה ספק משפטי אם זאת מקשה אחת. בעצם, לקחנו את מה שקיים, שמורכב מהחוק, תקנות שירות התעסוקה ונוהל שירות התעסוקה ועשינו מהם מקשה אחת. אדם מופיע פעם, פעמיים, לפי הסיווג המקצועי, ודורש עבודה. לשכת העבודה צריכה לספק לו עבודה מתאימה. התיקון בא לתת גושפנקא למצב דברים רגיל.

לנושא של מלחמת יום הכפורים - כאשר שר העבודה העמיד בפנינו בעיה, מצאנו לה פתרון במסגרת תקנות שירות התעסוקה, ואז קבענו מורטוריום לתקופה ממושכת. לא קבענו לטובת המגוייסים אלא לטובת אלה שנפלטו ממקום עבודתם. הואיל ובתקנון, יש מצב דברים הקובע, בהתקיים נסיבות אובייקטיביות, לא רק במלחמת יום הכיפורים, נבצר ממנו לקיים את ההופעה, אז למנהל הלשכה יש שיקול דעת להחליט, למרות שלא התייצבת אתה בחזקת מובטל.

ה. זיידל:
האם עניין של מלחמה יכול להישקל ע"י מנהל לשכת עבודה מקומי? למה הסעיף הזה לא יהיה כללי? המו"מ נמשך שנים רבות. אילו היה סעיף, ששר העבודה, בהתייעצות עם ועדת העבודה, רשאי לפטור במקרים מסויימים מחובת רישום, היינו יכולים לפתור את הבעיה.

מר חקלאי:
כל סמכות שנקבעה בתקנות, יש לה שימוש קולקטיבי. נדמה לי, שנעשה שימוש סביר בשיקול הדעת. לבעיה שהעליה, יש פתרון ממוסד ונכון.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני רוצה להגיד לכה"כ זיידל שני דברים: הנושא של שירות התעסוקה, אני לא יודעת, משום מה לא הבחנתם בשני הדברים הללו, לגבי דורש עבודה, ולגבי התייצבות. בכל-זאת, לא לכולם יש חובת התייצבות יום יום. זה תלוי במקצועות. האבחנה הזאת חשובה. היא לא היתה כל כך ברורה קודם.

מ. גז:

אם אדם נרשם כדורש עבודה והסתדר בעצמו בעבודה בינתיים. אז הוא

נשאר רשום כמחוסר עבודה?

י. ברק:

הוא רק נרשם כדורש עבודה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני חושבת, שהתיקון הזה הוא חשוב, גם מבחינה משפטית. זה טוב לחייב את שירות התעסוקה לתלות על לוח המודעות את שעות התייצבות, כדי שהוא ידע ולא יגיד שהוא לא ידע.

לגבי נקודה שניה - אני לא הייתי בדעה שצריך לתת פטור כללי בתקופת מלחמה, במידה שישנם עובדים שאינם ממשיכים לעבוד במקום עבודתם, עקב גיוסו של המעביד, זקוקים להם במקום עבודה אחר. ועל כן, התייצבותו בלשכת העבודה היא חיונית. פה הפסדנו גם כח אדם שאפשר לנצל אותו, ומצד שני, אנחנו נותנים לו זכויות.

אני משתוממת על הרבה מאד עובדים, אשר כתוצאה ממה שקרה ב-7 באוקטובר, הם חיכו שבוע שבועיים, שמא בעל הבית יחזור. במקום שהיו הולכים מיד ללשכת העבודה והיו מקבלים עבודה במקום אחר. הדבר הזה יותר חיוני מאשר לתת פטור כללי. בתקופת מלחמה, הצורך בכח אדם, הוא חיוני יותר.

ה. זיידל:

הם הלכו לישובי ספר ועבדו בלי נסף וחזרו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

במקרה זה, אני לא מסכימה לזה, שינתן פטור כללי.

ה. זיידל:

בעת המלחמה, היו מפעלים שלא היה להם צורך בעובדים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אבל היה צורך במקומות עבודה אחרים. במקרה של התייצבות, הלשכה היתה יכולה להפנות אותם לשם.

מ. גז:

אולי לימי מלחמה צריכים להיות תנאים מיוחדים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הם רוצים שיבואו ללשכת העבודה, כדי להפנות אותם למקומות עבודה אז למה הוא צריך למהר, זה ממילא שזקוקים להם. אם ניתן את הפטור, ייחשב לו כאילו היה מחוסר עבודה.

אני מציעה שנאשר את התקנות.

בהזדמנות זאת אני רוצה לעורר את השאלה, מר חקלאי, שכמה חברי-כנסת קבלו מכתב מגב' צפורה מלחי, אשר התאוננה על כך שהיא נרשמה כדורשת עבודה. היא הופיעה כמחוסרת עבודה והציעו לה עבודה חלקית. היא קבלה אותה, אבל היא לא מסתפקת בעבודה חלקית. היא רוצה לקבל השלמה לעבודה שלה.

מר חקלאי:

היא עבדה שנים בעבודה חלקית ופוזרה.
היא באה ללשכת העבודה ובקשה עבודה חלקית, והיא מבקשת זכויות על החלק השני שהיא מובטלת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אדם, העובד חלקית, האם הוא יכול להתייבב כמחוסר עבודה חלקית? האם יש לו זכויות להירשם, ובאותה מידה יש לו אפשרות לקבל דמי אבטלה?

מר חקלאי:

בתקנות שירות התעסוקה ישנה תשובה מסודרת לענין. זכותו של אדם, של תושב, לבוא ללשכת העבודה ולדרוש כל עבודה, חלקית או מלאה, ולשכת העבודה חייבת לרשום אותו ולקיים את זכות הפטור שלו בהתאם. מבחינה זאת, אין בעצם שום ויכוח.

השאלה אחרת, אם מופיע בלשכת העבודה אדם ואומר, עבדתי במשך שנים משעה ארבע עד שעה שבע. האם חייבים להפק עבודה כזאת, או עבודה בשעות שמזדמנות לך?

התשובה בחוק הביטוח הלאומי היא שלילית. בתווך עבודה, אינך יכול להכניס את הגורם שחייב לספק עבודה בשעות שהיא מעוניינת. יש אסימטריה מסויימת. היא בטחה אח עזמה, היא רוצה לממש את זכותה אם מצויה עבודה כזאת.

הגב' מלחי הופיעה בלשכת העבודה ואמרה, אני רוצה עבודה חלקית כזאת וכזאת. אמרו לה, אין עבודה חלקית כזאת, אין לך מה לבוא. בעקבות מקרה זה, הוצאתי הוראה, כאשר אדם דורש עבודה ורוצה עבודה חלקית או אחרת, אתה צריך לעשות מאמץ לספק לו אותה. אם אין לך, תציע לו עבודות דומות. זו חובה יסודית של לשכת העבודה, והמקרה של גב' מלחי מדגים את אופי החובה.

גב' מלחי עשתה עוד מהלך. היא פנתה לוועדת ערר אשר ליד לשכת העבודה. הייתה הצעה בחוק, סעיף שיקנה לוועדת ערר את הסמכות לדון בנושא "עבודה מתאימה". זה נמחק מהצעת החוק.

לכן, אמרו לה שם, הסמכות הבלעדית מסורה בידי בית-דין אזורי לעבודה. מסרו לה שהכתובת, היא לא ועדת ערר אלא בית-הדין האזורי לעבודה.

היא לא שעתה והלכה לוועדת ערר. הוועדה קבעה שאין לה סמכות בנושא ביטוח אבטלה. היא פנתה לבי"ד אזורי לעבודה. פס"ד זכה לנתוח מעמיק שלנו. היא נענתה לתביעה שלה בשל ממצא עובדתי אחד, שלפיו קבע השופט, שלשכת העבודה לא מלאה את תפקידה. מיד נתתי הוראה, כדי שתוך מספר ימים תקבל את המגיע לה, והבעיה באה על תיקונה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חוץ מזה, שנתנו לה את הזכויות, האם הוא קבע לעדכן את החקנות?

מר חקלאי:

אני לא נכנס לענין הזה. אילו היא הייתה פונה ללשכת העבודה ומתייצבת כהלכה, אז הבעיה הזאת הייתה מתעוררת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

האם לגבי עבודה חלקית, הדבר מכוסה מבחינת תקנות שירות התעסוקה ומבחינת

דמי אבטלה?

מר חקלאי:

כן. תהיה דילמה, מה יהיה אם לא תהיה עבודה מתאימה. למשל, עבודה במשמרות, והאדם לא ירצה לעבוד במשמרות.

השאלה אם זה נחשב כסירוב.

זה סירוב.

ממקרה זה צריך ללמוד על הכלל,
שמקרים מסוג זה לא יישנו.

למדנו כמה לקחים.

האם גב' מלחי תקבל חשובה ממך גם כן?

היא פנתה אלי רשמית אתמול. כתבתי
מכתב לשר העבודה שימסור מה התיקונים.

אם כן, תקנוח בדבר ביטוח אבטלה
מאושרות.

תודה רבה לכולכם. ישיבה זו נעולה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מר חקלאי:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מר חקלאי:

מ. גז:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

הישיבה ננעלה בשעה 10.45